

До 100-річчя подій Української революції 1917–1921 років

АРХІВИ СВДЧАТЬ РОЗБУДОВА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ НА ЗАПОРІЖЖІ 1917–1919 РР.

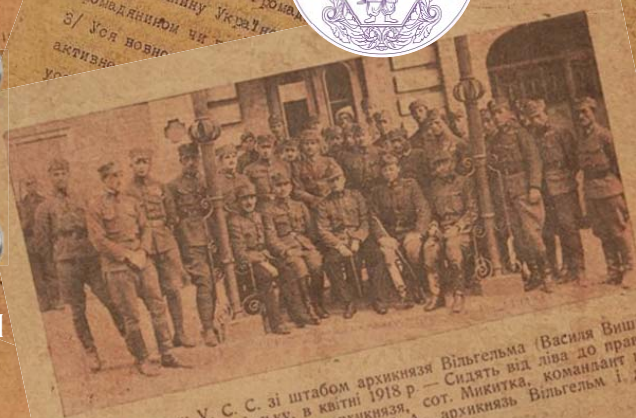

ЗАКОН

Про Державну Українську грошову одиницю.

Запоріжжя
2017

Група старшин У. С. С. зі штабом архикнязя Вільгельма (Василя Вишинського) в Олександрівську, в квітні 1918 р. — Сидять від ліва до права: полк. Остап Луцький, адютант архикнязя, сот. Микитка, командант кукур. У. С. С., пізніший генерал У. Р. А., архикнязь Вільгельм і два його прибічники.

В. Чеховський.

До Александра М. Драгоманова
Завою

УДК 94(477)"1917-1921"
ББК 63.3(4УКР-4ЗАП)
Р 64

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАРІАТ
НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Науково-методична рада
Державного архіву
Запорізької області

Коні л.

Диркулатр. н.

Схвалено Науково-методичною радою Державного архіву
Запорізької області (протокол засідання від 09.10.2017 № 9)

судових.
парламент
1-го липня 1917 р.

І. П. Сасоричи, Предсідателі Судової палати, провідні доценти юридичних наук, професори юридичних факультетів Вищих навчальних закладів України.

Судовий радник Митрович Суддін.

16 ЯНВ 1918

Київський Суд

Повний Центральною Радою ухвалено законопроект про утворення Генерального Суду Української Народної Республіки, який б до виконувати функції, належні дові Президентиумному Сенатові в справах судових і в справах нагляду над судовими установами і в справах судового відомства, Генеральний Суд в справах судових процесів повинен виходити до принципів справедливості.

НАКАЗИ

по Морському Відомству Української Народної Республіки.
м. Київ.
Ч. 32.
22-го квітня 1918 року.

Наказую всім заводам, які існують на території України, або працювали на території України, або працювали в Міністерстві Справ Морських, відомстві, органів управління Морського Відомства і інших відомств, зироблення. Крім того на заводах негалицької області від Морського Відомства за часи більшовицького повстання зруйнованих заводів належить показати чи будуть збудовані і ще не закінчених заводів, чи належить від ріжних заводів залишити їх закінченими.

НАКАЗИ

Морському Відомству Української Народної Республіки.
13 ТРАВНЯ 1918 року.
м. КИЇВ.
Ч. 56.

Наказую всім заводам, які існують на території України, або працювали на території України, або працювали в Міністерстві Справ Морських, відомстві, органів управління Морського Відомства і інших відомств, зироблення. Крім того на заводах негалицької області від Морського Відомства за часи більшовицького повстання зруйнованих заводів належить показати чи будуть збудовані і ще не закінчених заводів, чи належить від ріжних заводів залишити їх закінченими.

Відомство
Генеральному Секретаріату
Генеральному Секретаріату
Генеральному Секретаріату

Українська
Державна
Катеринослав
Катеринослав

Від української Центральної Ради до громадян української народної республіки оповіщення.

Від Державного Банку.

Через розповсюдження серед населення логомою про те, що не будуть прийняті старі грошові знаки, Державний Банк вважає за обов'язок роз'яснити громадянам, що старі грошові знаки не будуть прийняті, а нові грошові знаки будуть прийняті. Державний Банк вважає за обов'язок роз'яснити громадянам, що старі грошові знаки не будуть прийняті, а нові грошові знаки будуть прийняті.

Української Держави.
Графа ІІ.
Яким рангам бувшої російської армії відповідають.

Генеральний Бунчужний	{ Полный Генерал Двѣдствительный Тайный Советник
Генеральний Значковий	{ Генерал-Лейтенант Тайный Советник
Генеральний Хоружий	{ Генерал-Майор Дѣйств. Стат. Советник
Генеральний Старшина	{ Полковник Статский Советник Коллежский Советник
	{ Подполковник Надворный Советник
	{ Капитан Ротмистр Штабс-Капитант Коллежский Ассесор
	{ Штабс-Капитант Штабс-ротмистр Поручик Титулярный Советник

Століття тому український народ здобув історичний шанс на побудову власної незалежної держави — стати нарешті справжнім господарем на своїй землі.

1917 рік, мабуть, як жоден інший в історії царської Росії, був насичений доленосними подіями для народів, які населяли її простори: падіння самодержавства і створення Тимчасового уряду, демократизація суспільно-політичного життя, більшовицький жовтневий переворот, початок громадянської війни в колишній імперії.

Як тонко підмітив один із політиків тієї доби О. Шульгин: «Україні довелося вести своє державне будівництво серед нечуваних обставин, на руїнах знесленої Росії, на руїнах світової війни».

З самого початку Україна в силу об'єктивних причин опинилася в епіцентрі боротьби різних зовнішніх сил, неодноразово зазнавала воєнної агресії з боку Німеччини, Австро-Угорщини, Росії, Англії, Франції, Польщі, Румунії тощо. Та незважаючи на всі об'єктивні і низку суб'єктивних чинників (головним з яких була відсутність єдності української нації, яка ще не повністю сформувалася), український народ доклав героїчних зусиль для розбудови власної держави. Упродовж 1917–1921 рр. українська державність набувала різних форм (Українська Народна Республіка періоду Центральної Ради, Українська держава гетьмана П. Скоропадського, Директорія Української Народної Республіки) і закрипила в свідомості всього українства давню ідею самостійної держави, яка бере свій початок ще з часів гетьмана Б. Хмельницького.

Символічним актом возз'єднання українських земель в єдину державу стала злука ЗУНР (Західноукраїнської Народної Республіки) та УНР, яку було урочисто проголошено 22 січня 1919 р. на Софіївському майдані у Києві. А передувало цій визначній події скликання Директорією Конгресу Трудового Народу, який мав дістати «всі верховні права і повновласність рішати всі питання соціального, економічного і політичного життя Республіки». 23 січня 1919 р. Трудовий конгрес ратифікував «Універсал Соборності».

Запорізький край (територія сучасної Запорізької області), що славний давніми козацькими традиціями, не стояв осторонь від державотворчих процесів, які відбувалися в Україні в той період. Створення та діяльність українських культурно-освітніх, громадських, мілітарних (військових) організацій, таких як товариство «Просвіта», військових рад, «Вільного козацтва» та ін.; органів української влади на місцях; українських військових частин; проведення виборів до Українських Установчих зборів, Трудового конгресу; спроби проведення українізації всіх сфер життя; оформлення зовнішніх атрибутів держави, зокрема встановлення національного прапора України в усіх установах; введення української грошової одиниці — гривні; переведення офіційного діловодства на українську мову як державну — всі ці та багато інших процесів, що відбувалися на теренах нашого краю задля побудови Української держави, знайшли відображення в архівних документах, які містяться в багатьох фондах Державного архіву Запорізької області. Це насамперед фонди органів місцевого самоврядування, промислових підприємств, судових установ та ін.

Репрезентовані у цьому виданні документи висвітлюють особливості державного будівництва на території сучасної Запорізької області за часів Центральної Ради, Гетьманату, Директорії в 1917–1919 рр. та засвідчують здатність і спроможність українців творити власну національну державу.

Протокол

Об'єднаного засідання українських організацій та партій міста Олександрівська на Каширицької вулиці, од 11 липня ц. року.

У ініціативу Ради української М. в. «Просвіта» м. Олександрівська одлучились об'єднані засідання українських організацій та партій в управі передачі «Народного Будинку» М. в. «Просвіта». На завіданню привело: у від української соціал-демократичної революційної партії представити: вчителю Гашка, Юрій Сергій і Анні Бабю; у від української соціал-стично-революційної партії: викладач Радомський, Іван Пазуха, Костянтин Кін і Тамара Куцалюк; у від загальноукраїнської організації Каширицької за-в'язки, Курян «Воротинці»: Павло Мухоморок; у від української загальнонародної організації: Підприємств заводи Харків, Курян «Світ-випокондир Юлія»; у від «Прогресу»: Юрій Михайлович, вчителю Вязиричів і викладач Шкавко. Збори в круг сабора «Просвіта», т. Лазаренка, який декілька разів виступив прохання передачі М. в. «Просвіта» і взагалі всім українським організаціям і партіям в Олександрівській міській управі широкій інформації та інформаційно-соціальної роботи за дві частини і краєвої Центрального українського народу і що М. в. «Просвіта»

даню в Олександрівській Мійській Управі прохання про передачу «Народного Будинку» М. в. М. в. «Просвіта» з цього прохання, всі представителі українських організацій та партій міста Олександрівська одлучились підписати з цим протоколом звернувши до Олександрівської Мійської Управи з за-явою, що вони найкращим підтверджують прохання «Просвіта», бо вважають, що реалізація, розвиток і заведення з українського народу, зокри на першій широкій інформації прохання «Просвіта», в Олександрівській і що ознає української партії і громадськості міста Олександрівська на Каширицької вулиці.

Голова зазначеної М. в. «Просвіта» і представники українських організацій і партій міста Олександрівська — Ю. Сергій, Радомський, Іван Пазуха, Костянтин Кін, Анні Бабю, Курян «Воротинці» і Курян «Світ» — виступили за передачу М. в. «Просвіта» в управління міській управі широкій інформації та інформаційно-соціальної роботи за дві частини і краєвої Центрального українського народу і що М. в. «Просвіта»

Розу 1917 року липня 11-го
Олександрівська, на Каширицької вулиці

Протокол об'єднаного засідання українських організацій та партій м. Олександрівськ щодо підтримки передачі приміщення Народного будинку товариству «Просвіта». 11 липня 1917 р.

10 липня 1917 року

В Олександрівській міській управі

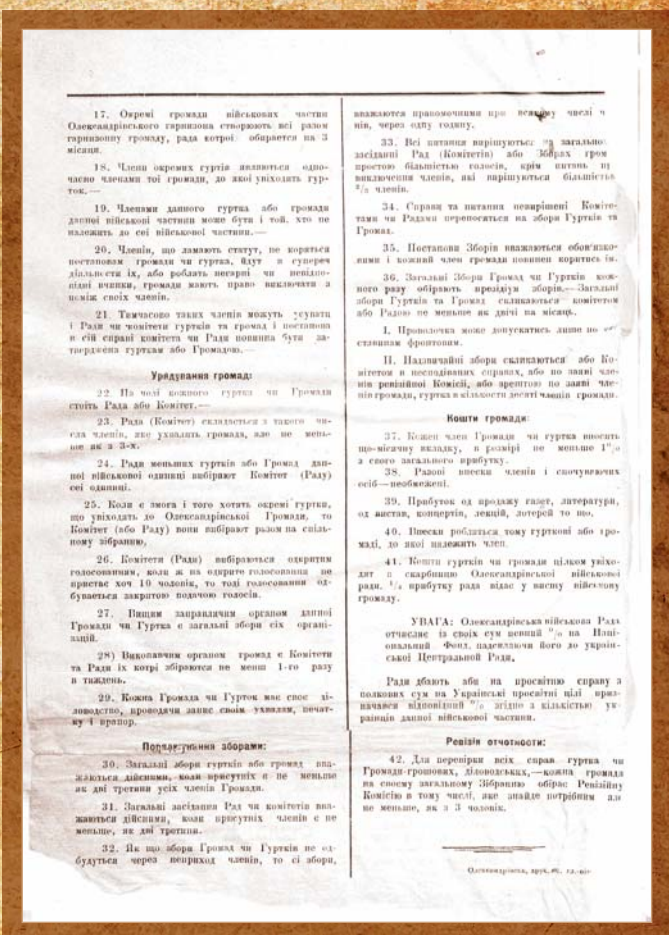
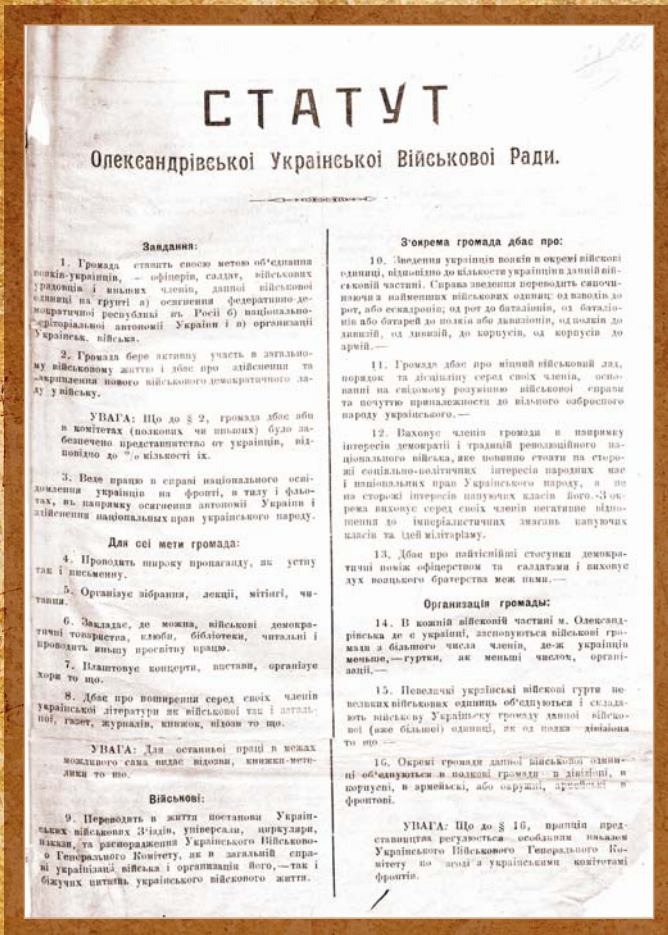
Товариство «Просвіта»

Прошу передавати М. в. «Просвіта» в управління міській управі широкій інформації та інформаційно-соціальної роботи за дві частини і краєвої Центрального українського народу і що М. в. «Просвіта»

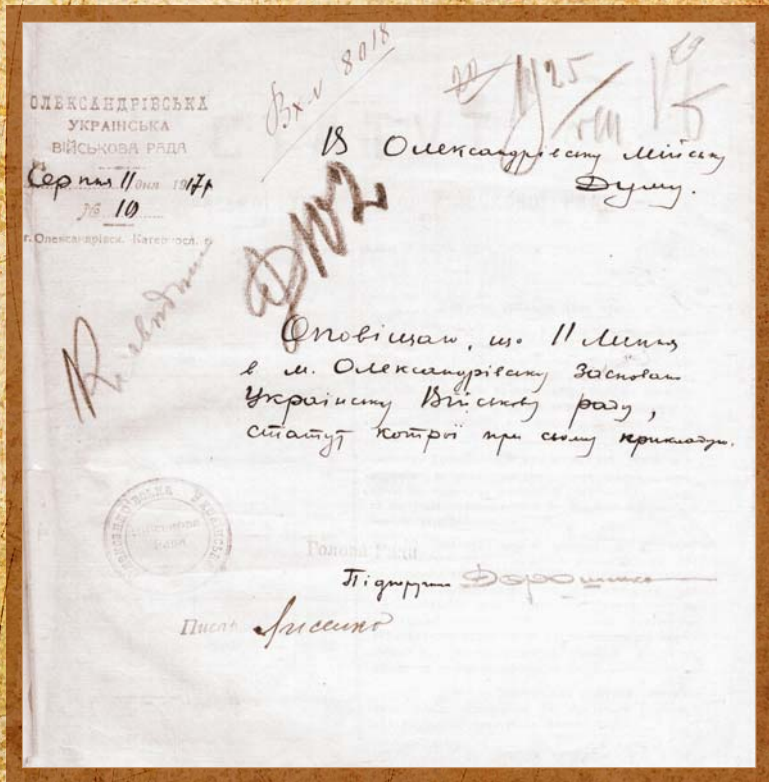
Голова Ради Лазаренко
Михайло М. М. М.

Лист голови ради Олександрівського міського товариства «Просвіта» Лазаренка до Олександрівської міської управи з проханням передати приміщення Народного будинку для потреб товариства. 10 липня 1917 р.

Статут Олександрівської Української Військової Ради, створеної 11 липня 1917 р.

Лист до Олександрівської міської думи Олександрівської Української Військової Ради про її заснування. 11 серпня 1917 р.

3

Гуляна Хмельницького

1) Про декларацію 3'739 українськ. Народу

2) Заключення доповіді про події з початку війни Б. Савицького

3) Висловлює глибоку співчуття повоєнним жертвам кривавих воєн;

4) Провідує до революції Комітетів Ц.Р.

5) Рішуче протестує проти кривавих воєн, які догортають в Україні і створюють жахи, щоб воєнники повернувшись і контр-революційним силами

6) Обличення були скасовані в повстанні;

7) 3'739 протестує проти вбивств генералів Корнієв, Савицького, Кавітін

8) Далі скаржится, встановлення Ц.Р.

9) 3'739 вимагає, щоб була забезпечена безпечна доставка, а для цього щоб була створена комісія, куди б ввійшли представники всіх революційних організацій;

10) 3'739 вимагає від Ц.Р. наближення до боротьби з буржуазією з тимчасовими контр-революційними силами.

Між іншим, треба ~~з~~ 3'739 захарів.

Голова з'їзду А. П. Радомисловський
Писарь І. Луцький

Продовження протоколу повітового з'їзду за участю представників волостей Олександрівського повіту, українських соціалістичних партій та громадських організацій, Центральної Ради про обрання Олександрівської повітової ради. 20 серпня 1917 р.

5969

ЖЕРЕБЕЦЬКЕ
Українське Товариство
„ПРОСВІТА“
Вісник 1917 року
№ 1
Александровського повіту.
на Катеринославі

Голова Жеребецького Українського Товариства „Провіта“ посилає на з'їзд Олександрівської Повітової Ради, котрий скликається на 8 вересня, листа „Провіти“ Ю. К. Кучерявого.

Голова Ради І. Мерінов.
Писарь М. Білогурів

20

Вх. № 276 Пок. 13 листопада 1917 Копія Ц.Р. Олександрівський

УКРАЇНСЬКА ПОВІТОВА РАДА в місті Олександрівську Катер. губ. 6 листопада 1917 р. № 216

В І С Н И С К А

Резолюція в протесту з'їзду Повітової Ради від 5-го сьмого грудня 1917р.

П Р О В Л А Д У: Визнаючи в цей бурхливий і відповідальний час потребу для скорони здобудків революції і списю в повітвірдої владі, яка б спиралась на всі верстви громади: солди, робітників, трудосі інтелігенції і інших, а також, считаючи дуже необхідним предсвоєна організації людности соде, організації учотливі міста і повіта технічних сил повіта і представників других спеціальностей в товариства для розвитку краю і знавчя, що такою владою стала на Україні Центральна Рада, в губернії- Губернія на, а в повітах- Повітосі Ради.-

3913Д ПОВІТОВСІ РАДИ-УВАЖИВІ! Тверде цесювати в житті постанови всіх цих органів ацентральнію Радю і генеральній Секретаріаті стятихуть на стесні інтересів трудосого народу.- 2/ Для скорони списю в повіті певинні бути використані всі средства і сили, як військові, так і врсяданські.

ПРО ФІНАНСОВІ СПРАВИ ПОВІТОВСІ РАДИ: Не заль уся влада на повіті перовла до Повітосі Ради і перед нею стюєти широкій шлях будівництва а також потреба стержувати саврсене відносини для скорони ладу на повіті. Обсягнуть на ці потреби усі землі, повіта не 10 копійок з десятина і вклять ці землі Комитеті як нега скоріше і не пізніше 10-15 сьмого грудня/ листопада/

Специально ці резолюції для стоголення зсвсму солдисту, Комитет, про хав власності Земства виконать ці постанови не обсявно і точне.

Комитет Повітосі Ради звертає особливу увагу як вселожні інституції там і всіх солди на те, що Повітоса Рада, як правсвоий орган Центральнію Ради на повіті, стала тверде на стержні усіх здобудків революції і скорони ладу на повіті.

Членам Повітосі Ради Комитетом видана для зборів кошти ушисновсене Герсод буде також обсяжен цим іждатком.

За Голову А. Паллік
Член-писарь Е. Дяченко

Посвідчення члена Жеребецького Українського товариства «Провіта» Кучерявого Ю.К., делегованого на з'їзд Олександрівської повітової ради. 07 вересня 1917 р.

Витяг з протоколу з'їзду Української повітової ради в м. Олександрівськ. 06 грудня 1917 р.

Копія 34

УКРАЇНСКА ПОВІТОВА
РАДА
місті Олександровську
на Катеринославщині.
Грудня 23 дня 1917 року
№ 452.

ПАНУ НАЧАЛЬНИКУ ДРОТЯНОГО ЗАВОДУ
М.В.
м. Олександрівська.

21 Грудня 1917 року, одержана заява І.Г. Леппа, по справі отчуждення його усадьби у місці Олександровську на Ваквальній вулиці на потреби дротяного заводу М.В., по постанові бурного тимчасового уряду від 24-го Серпня 1917 року, Комітет Повітової Ради, обміржувавши одержану заяву, не входячи в технічно-юридичні обставини цієї справи, стоїчи на підставі основного положення, що вся влада на Україні належить Центральній Раді, то і це питання цілком повинно бути затвержено єв.-

А по єому пропонується Вам до остаточного розгляду цієї справи Центральних Радом, отчуждення вище указанної усадьби не робити.

ГОЛОВА /подпись неразборчива/
ЧЛЕНЪ-ПИСАР /подпись неразборчива/

Лист Олександрівської Української
повітової ради начальнику
Олександрівського дротяного заводу
про необхідність затвердження
Центральною Радою рішення
про відчуження садиби І.Г. Леппа.
23 грудня 1917 р.

Отъ Александровскаго Городскаго Общественнаго Управления.

КЪ НАСЕЛЕНІЮ ГОРОДА.

Въ связи съ событиями, имѣвшими мѣсто въ Петроградѣ и другихъ городахъ Россійской Республѣи, въ городѣ Александровскѣ небольшая группа лицъ, именуемая себя „большевиками“, дѣлаетъ попытки захватить въ свои руки власть, причѣмъ оправдываетъ свои поступки необходимостью борьбы съ контр-революціей, распространяя при этомъ самыя неправдоподобныя, волюющіе населеніе, слухи.

Городская Дума, избранная на демократическихъ началахъ всѣмъ населеніемъ города, считая своею обязанностию гарантировать спокойствіе и неприкосновенность имущества и личности гражданъ, въ засѣданіи своемъ 27 октября ПОСТАНОВИЛА: образовать при Городскомъ Управленіи Комитетъ по охранѣ общественной безопасности изъ представителей Городскаго и Земскаго Управленій, Совета рабочьихъ, солдатскихъ и крестьянскихъ депутатовъ, военной организаціи и воинскихъ частей, социалистическихъ партій и общественныхъ организаціи.

Комитетъ, до избранія президіума, въ сообщеніи своемъ 28 октября, поручилъ Городской Управѣ и Урядному Комиссару Временнаго Правительства, совместно съ воинскими частями и военной организаціей, принять немедленно мѣры къ охранѣ общественной безопасности и спокойствія.

На основаніи вышеназваннаго, Городская Управа обращается къ населенію города съ просьбой поддерживать полное спокойствіе и порядокъ, и подчиняться распоряженіямъ, исходящимъ отъ Городскаго Управленія и правительственнаго Комиссара.

Распоряженія, исходящія отъ другихъ организаціи А лицъ, считаются незаконными, а лица, ихъ совершающія, будутъ привлекаться къ ответственности.

Городское Управленіе выражаетъ твердую увѣренность, что населеніе города своимъ спокойнымъ отношеніемъ къ совершающимся событіямъ облегчитъ ему исполнить принятія на себя предъ населеніемъ обязательства и поможетъ ему съ необходимыми спокойствіемъ провести выборы членами въ Урядительное Собраніе, единственно могущее разрѣшить всѣ наболѣвшіе вопросы и выразить непреложную волю народа.

Октябрь 28 дня 1917 года
г. Александровскъ.

Александровскъ, тип. Старчевскаго.

Звернення Олександрівського міського
громадського управління до населення
міста про створення Комітету
з охорони громадської безпеки
у зв'язку зі спробою захоплення
влади більшовиками.
28 жовтня 1917 р.

ТЕЛЕГРАММА
къ Киевскому Управленію № 10152 28 октября 1917 г.

Кіеву: Про-воєнада м.д. Харьковъ Евг. и Олв. Леп. Гришино Иваново, Корола Хере Антошра шит. Историкославъ Евг. В. Томако Токс. Воронинъ. Про-воєнада Курскъ М. Курскъ Рого Орл. Минскъ Либ. Рамонъ М. м.д. ЦИ Одесса Бюджетъ Черниговъ Ролдъ. Копія всѣмъ главнымъ районнымъ и участково-вымъ ком. дор. Дно-Зап. дор. Евг. м.д. БИТ. М.К. Бор. Олв. Лен. Д-Ром. Мер. Хере. Гришино рев. Антошра Толо. Голыя гражданские власти и учреждения украинъ.

Въ виду всплкнувшей борьбы въ Петроградѣ между Временнымъ Правительствомъ и Петроградскими Советомъ рабочихъ и солдатскихъ депутатовъ и возможности использования того момента контрреволюціей и анархиче-скими Украинск. Центральная Рада образовала особый Комитетъ охраны революціи демократ. партій и организаціи. Все право и полномоч. по охранѣ революціи передается указанному комитету въ власти военной и гражданскій. Обязаны беспрекословно исполнять распоряженія Комитетомъ охраны революціи при центр. радѣ послуживши будутъ преданы революціон. суду. Воимъ членамъ Комитета тѣя широко распространять и объявлять настоящую телеграмму. Кол. дор. тел. предписывается подъ страхомъ революц. репрессій немедленно передать настоящую телеграмму гражданамъ и военнымъ чинамъ, а также оповѣстить всѣ кол. дор. ком. и советы на местахъ должны быть организованы комитеты охраны революціи подчиненные директоріямъ краевыхъ Комитетовъ охраны революц. при Центральной Радѣ. Краев. Комитетъ по охранѣ революціи при Центральной Радѣ Председатель Комитетовъ Нормъ.

Телеграма про створення Українською
Центральною Радою Комітету охорони
революції, демократичних партій
та організацій.
28 жовтня 1917 р.

ДОКЛАД ГОРОДСКОГО ГОЛОВИ.

12 декабря, в 8 1/2 часов вечера, пред открытием заседания Думы, гласные А.С.Яковина, В.С.Олефирь и И.Т.Бородиню, живущие в районѣ вокзала бывших желѣзныѣх дорогахъ, заявляли о томъ, что они присутствовать на засѣданіи не могутъ, такъ какъ ими получено уведомленіе о приѣздѣ моряковъ, вывезенныхъ въ Александровскъ и заявившихъ уже станціи. Сейчас же было открыто частное засѣданіе Думы, въ которомъ приняли участіе всѣ явившіеся изъ тому времени гласные. Городской Голова Н.И.Поповъ освѣтилъ положеніе въ городѣ на основаніи имѣвшихся у него частныхъ характера свѣдѣній объ ожидавшемся возвращеніи въ городъ моряковъ, которые были задержаны съ 10 декабря близъ станціи Сосновка, а нанятый прощеними представителями Уездной Ряды и Уезднымъ Комиссаромъ, послѣ долгихъ переговоровъ, въ Сивастополь.

Свѣдѣнія, послѣ освѣщенія положенія дѣлъ, данного Городскимъ Головою, приняло предложеніе его делегировать на Вѣный вокзалъ къ морякамъ и Екатерининскій вокзалъ къ Украинскимъ войскамъ, казакамъ-донцамъ и всадникамъ крымцамъ, сосредоточившимся къ тому времени тамъ, и въ Совѣтъ Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ, своихъ представителей, дабы предотвратитъ могущее произойти кровавое столкновение.

Городской Голова, Членъ Управы Крымовъ-Мартыновъ, гласные Остапенко и Новиченко предложили собранію отправиться на Вѣный вокзалъ къ морякамъ, а Членъ Управы В.И.Сонинъ, В.Ф.Агурцовъ, гласные Полежаево и Михайловскій отправились на Екатерининскій вокзалъ. Гласные Мухинъ и Мочаловъ - въ С. Р. и С. Д. Делегация; прибывшая на Вѣный вокзалъ, обратилась къ Начальнику отряда, поручику гвардіи Толстому съ вопросомъ, нѣтъ ли у нихъ въ отрядѣ раненныхъ, которымъ необходимо оказать помощь и, получивъ отвѣтъ, что таковыхъ не имѣется, освѣдомилась о дѣлѣхъ возвращенія въ городъ нанятыхъ прослѣдоваваго къ своей бабѣ отряда. Поручику Толстой сообщила, что дѣлъ такова - узнать кто былъ виновникомъ разборки 10 декабря пути близъ станціи Сосновка. Морякъ, назвавшій себя верховнымъ комиссаромъ отряда, добавилъ - и предложитъ украинцамъ возвратити отобранные у дивизиона принадлежащія имъ броневыя машины. Городской Голова заявилъ, какъ представитель города, онъ заинтересованъ въ томъ, чтобы не было

3/ извести изъ города донцовъ жидейдамковъ, одновременно съ уходомъ моряковъ.

Такъ какъ условія мира были неприемлемы ни для той ни для другой стороны, то Городскому Головѣ пришлось обратитися въ Совѣтъ и высказать, что не предпринимаетъ изъ предотвращенію кровопролитія тѣ делегаты Думы, которые были посланы въ Совѣтъ. Къ телефону подошли Членъ Дивизиона, Товарищ Предсѣдателя Совѣта, съ которымъ въ дѣтальнѣйшемъ и началъ все время изъ Городской Управы переговоры какъ Городскимъ Головою, такъ и Членомъ Управы Крымовымъ-Мартыновымъ. Товарищ Дивизионъ сообщилъ, что въ Совѣтѣ избрана делегация для предотвращенія кроваваго столкновения въ составѣ: гласные Мухина, Членовъ Совѣта Дивизионъ, Михайловска, Бурдасова и Михайловска.

Вскорѣ по телефону было получено известіе, что электрическая станція амальгама пятнадцатыѣ матросами и ее обстрѣливаютъ казаки. Городской Голова предложилъ матросамъ освободити станцію, такъ какъ поврежденіе послѣдней знаменуетъ остановку водопровода, что грозитъ бѣдствіемъ всему мирному населенію города, часъ Городское Самоуправленіе не можетъ допустить. Матросы отвѣтили, что станцію освободити они не могутъ и проситъ перелетѣть казакамъ, чтобы тѣ не обстрѣливали станцію, добавилъ, что оставленіе матросами станціи не въ ихъ власти, а надо обратитися къ Начальнику отряда, что и было сдѣлано Городскимъ Головою, но Начальникъ отряда отвѣчалъ по стратегическимъ, какъ онъ сказалъ, соображеніямъ освободити станцію. Въ 2 1/2 часа ночи въ Городской Управѣ потухъ свѣтъ въ половинѣ заданія отъ того, что были подбиты провода на станціи. Городской Голова вторично предложилъ матросамъ оставити станцію во извѣстнѣй полнотѣ остановки ея изъ-за поврежденій, могущихъ быть причиненныхъ обстрѣломъ. Матросы, подошедшіи къ телефону, сообщили, что ихъ отрядъ исполнитъ и имъ нѣтъ нужды освобождать станцію. Въ 3 часа ночи станція стала на виду того, что были обиты провода.

Въ теченіе всей ночи велись переговоры съ обѣими сторонами и Совѣтомъ, но безуспѣшно. Около 8 часовъ утра было получено известіе, что моряки заявили категорическое требованіе украинцамъ выдать броневыя дивизионы, возрнуть автомобилистовъ и извести изъ города гайдамковъ, если эти требованія не будутъ удовлетворены въ текущую ночь, то будутъ открыты оружейная стрѣльба. Украинцы отвѣтили отказомъ, продолживъ также ультимативно сдать оружіе, вернуть офицеровъ и немедленно покинуть городъ, выдать матроса Макророва. Послѣ этого гласные, дежурившіе всю ночь въ Управѣ и присутствовавшіе при переговорахъ Городского Головы и Члена Управы Крымова-Мартынова по телефону со сторонами, совѣтомъ и электриче-

въ городѣ кровопролитія и чтобы шшишаселеніи на населеніе горни имущества не пострадали отъ могущаго произойти конфликта и столкновения вооруженныхъ силъ моряковъ съ украинцами и казакамъ. Поэтому Городской Голова просилъ поручика Толстого, не отпуская своихъ людей въ городъ, приступити къ мирному разрѣшенію вопроса войдя въ контактъ съ противной стороной. Поручику завѣрилъ дѣлцію въ мирныхъ наміреніяхъ, просилъ ее поставити въ известность объ этомъ украинскія части, обѣщая на утро покинуть городъ по вѣнѣ вопроса, чьимъ распоряженіемъ и кто произвелъ 10 декабря взрвуть. Когда делегация возвращалась съ Вѣнаго вокзала, ее на пути остановили вооруженные матросы и люди въ штатскомъ платьѣ и, осмѣившись, что ѣдущіе являются представителями города, пропустили безпрепятственно дальше. Когда делегация доѣхала до Собора, послышался частые выстрѣлы, лошади заволновались и члены делегации сошли съ экипажа и по двое были проведены поставленнымъ штурвалъ въ Городскую Управу.

Городской Голова сейчасъ же вступилъ въ переговоры по телефону съ Екатерининскимъ вокзаломъ, вываивъ къ телефону Члена Управы В.Сонина, делегированнаго частнымъ совѣщеніемъ Думы на Екатерининскій вокзалъ и передалъ ему о результатахъ своихъ переговоровъ съ Начальникомъ отряда моряковъ и освѣдомился о томъ, кто началъ стрѣльбу и по какому поводу. В.И.Сонинъ освѣтилъ положеніе вещей сказавшись, что отрядъ моряковъ въ 20 человекъ шель по насши едной дороги къ Екатерининскому вокзалу, вооруженный винтовками, пулемотомъ и пироксилиновой шашкой; по этому отряду и была открыта огонь. Были ранены, убиты, а оставшійся неуредимымъ началъ въ плѣнь. В.И.Сонинъ, что несмотря на это, украинскій отрядъ согласенъ приступити къ мирнымъ переговорамъ при условіи:

- 1/ прекращенія стрѣльбы,
- 2/ сломанія оружія въ одинъ-два вагона,
- 3/ немедленной выдачи офицеровъ-броневиковъ, накупленіи арестованныхъ больничками и перевезенныхъ къ тому времени на Вѣный вокзалъ изъправленіяшашекъ и прислать своихъ делегатовъ.

Городской Голова передалъ эти условія по телефону Начальнику сряда на Вѣный вокзалъ. Начальникъ отряда въ свою очередь предложилъ украинцамъ слѣдующее:

- 1/ вернуть броневыя машины дивизиона,
- 2/ вооружать автомобилистовъ.

ской станціей, рѣшили отправитися по домамъ, такъ какъ при сздаваніи условійхъ, когда говорятъ уже пущки, ихъ голосъ не будеть, по кней мѣрѣ временно, слышенъ. Городской Голова и Членъ Управы Крыловъ-Мартыновъ также покинули Управу въ 8 1/2 часовъ утра 13 декабря, преддѣвъ телефонныхъ барашекъ, что при выховахъ Управы и Городского Голова звонити на квартиру Городского Головы. Въ 9 ч. у. отъ Мухина Дивизионъ отъ Совѣта. Вокзалу, дошли стрѣльбой и около 9 ч. у. 13 декабря 1917 г. Вскорѣ по приходѣ на квартиру ми возобновили опять переговоры со сторонами, дѣлая распоряженія о вывозѣ барашекъ скорой медицинскои помощи о доставкѣ воды въ заразный баракъ, вывозѣ Забѣдывающимъ электрической станціи рабочихъ для исправленія поврежденій станціи. Около часу дѣбарашки съ телефонной станціи сообщили, что станція занята матросами на вывозъ по телефону подошли послѣдніе, освѣдомляясь кто ихъ вывѣетъ станцію и узнавъ, что Городской Голова, далили требуемыхъ обшени. Вскорѣ послѣ этого на вывозъ уже никто не подходилъ. Около 6 часовъ на звонки отвѣтили вновь уже телефонныя барашки, дщивъ, что станція уже свободна, моряки сдали оружіе и уведены, послѣго удалось наладити переговоры о мирѣ на слѣдующихъ условіяхъ, предлаженіяхъ украинцами:

- 1/ немедленній отвѣздъ моряковъ съ оружіемъ,
- 2/ обити плѣнными, не исключая и офицеровъ-броневиковъ, арестованныхъ въ ночь на 11 декабря,
- 3/ признанія за Радой права распоряженія воинскими силами,
- 4/ гарантіи со стороны Уездной Ряды и Комиссара (вспринсволеннои солдатъ - автомобилистовъ и броневиковъ).

Когда эти условія были переданы украинцами находящомуся на Вѣномъ вокзалѣ отряду моряковъ и было предложено морякамъ прислать своихъ представителей на Екатерининскій вокзалъ, то миссіи Городского Самоуправленія ми считали оконченою и только время отъ времени запрашивали Трудъ Сонина о ходѣ переговоровъ. Въ 11 часовъ вечера на квартиру къ Городскому Головѣ пріѣхалъ В.И.Сонинъ, сообщившій, что мирныя условія были приняты, а въ 1 часъ ночи на вывозъ по телефону Вѣного вокзала шель дежурный чиновникъ и сообщилъ, что отрядъ уже оставилъ городъ и станція свободна. На этомъ окончилась наша рѣшенія.

Городской Голова *А.С.Яковина*

Декабря 15 дня 1917 года.

Оголошення про проведення виборів до Українських Установчих зборів. Грудень 1917 р.

По выборамъ въ Украинское Учредительное Собрание.

Отъ Александровской Городской по дѣламъ о выборахъ въ Учредительное Собрание Комисіи.

Объявленіе.

Согласно сообщенія Екатеринбургской Окружной по дѣламъ о выборахъ въ Учредительное Собрание Комисіи Центральная Украинская Рада признала необходимымъ:

- 1) произвести выборы въ Украинское Учредительное Собрание 27 Декабря сего года.
- 2) Днемъ приступа къ составленію избирательныхъ списковъ по выборамъ въ Украинское Учредительное Собрание назначается **1-е ДЕКАБРЯ.**
- 3) Раздѣленіе города Александровска на избирательные участки остается то же, какое было при выборахъ по Всероссийское Учредительное Собрание.
- 4) Избирательными списками гражданского населенія при выборахъ въ Украинское Учредительное Собрание будутъ служить окончательно исправленные списки избирателей во Всероссийское Учредительное Собрание, которые будутъ пополняться и исправляться по заявленіямъ избирателей, внесенныхъ въ списки избирателей Членовъ Всероссийскаго Учредительнаго Собрания или обнаружившихъ неточности или неполноту вышеуказанныхъ списковъ. Ввиду этого, Александровская Городская по выборамъ Комисія приглашаетъ всѣхъ избирателей города заявлять съ **1-го Декабря** о своемъ желаніи быть занесенными въ списки въ Статистическій Отдѣлъ Городской Управы (уголѣ Александровской и Погровской улицъ д. Бѣлицева).

Граждане! Во имя будущаго процвѣтанія и благополучія Украинской Республики идите **27 декабря** голосовать за тѣхъ кандидатовъ, которыхъ Вы найдете наиболее достойными и политическіе взгляды которыхъ наиболее отвѣчаютъ Вашимъ взглядамъ.

ГРАЖДАНЕ! Не забудьте позаботиться о томъ, чтобы Вы были внесены въ избирательные списки, такъ какъ никто не можетъ принять участія въ выборахъ, если онъ не будетъ внесенъ въ избирательные списки.

Товарищъ Предсѣдатель Комисіи **Н. ПОПОВЪ.**
Члены Комисіи: **В. СОНИНЪ, А. КРЫЛОВЪ-МАРТЫНОВЪ, П. ЕРЕМЕННО.**
Секретарь Комисіи **В. МАТВѢЕНКО-ГАРНАГА.**

Александровскъ, тип. Старчевскаго.

Од Головної Комісії по справах виборів до Установчих Зборів Української Народної Республіки до громадян Української Народної Республіки.

Мабудь в кожній живій і видющій душі на віки вже затверджена та невимруша істина, що дійсно покраща доля народа тільки тоді, як сам він візьметься за утворення свого життя.

Зкинуті вже кайдани старого порядку, які довго і тяжко зковували народ, і вільно йому тепер самому почати власне будовання нового ладу.

Але в надзвичайно тяжких обставинах доводиться Україні чинити цю справу. На перешкоді—проклята спадщина, що зосталась від збутого режиму.

Пограбовано добро, знівечені здоровля і душа народні. У всевітній війні з центральними державами країна дуже зубожіла і зійшла людською кровю.

Військо мало не розвалилось і майже зовсім беззаступною стоїть рідна сторона перед лютим, глузуючим ворогом.

Розладився перевіз по залізницях і царь-голод де-не-де починає давати себе в знаки.

Нарешті—гублять розум де-які частини громадянства і доводять людей до найгіршого зла—братоубивчих зрад і чвар.

Хвилі загальної руїни де-далі—все більше затоплюють російську землю і перекочуються до України.

Колі-ж і який всьому цьому може бути кінець і який шлях веде до нього?

Єдина мається відповідь:
Не буде ніякого добра, поки народ не zorganizується і не візьме справи утворення порядку і ладу в свої міцні руки.

Вільний вже нині, один тільки він має змогу врятувати себе в такій надзвичайно тяжкій пригоді і немає иншого шляху до цього порятунку, як на-самперед і головнішим чином—скликати Установчі Збори Української Народної Республіки і для цього обрати з народа людей, котрі найяснійш виявлять бажання та думки народні і в спільній праці складуть основи, на яких почнетися і згрунтується будівля нового ладу.

Згідно з волею селянства, робітництва, вождів і всього трудового народу, виявленою через Центральну Українську Раду, установили по справах виборів до Установчих Зборів вжити вже всі заходи, щоб переведено було обрання представників народа. Кожна правомочна людина має змогу в відповідному виборчому участкові потай од усіх, остеронь од усіх впливів та відповідаючи тільки перед своєю душею властиві у конверт картку з зазначеним номеру того списку кандидатів, яких вважає за найкращих представників народу, і однести той конверт до виборчої скриньки на загальний підрахунок.

Треба тільки, щоб як можна більш людей взялось за цю справу. Вирознійте собі виявляти воля народа через Установчі Збори, міцніше та краще закладені будуть підвалини вільної державної будівлі, од котрої залежить і мир, і воля, і добробут, і все наше життя.....

„Україно, Україно,
Серце..... ненько“.

збуди дочок й синів твоїх щирих до справи цієї на користь громадську....

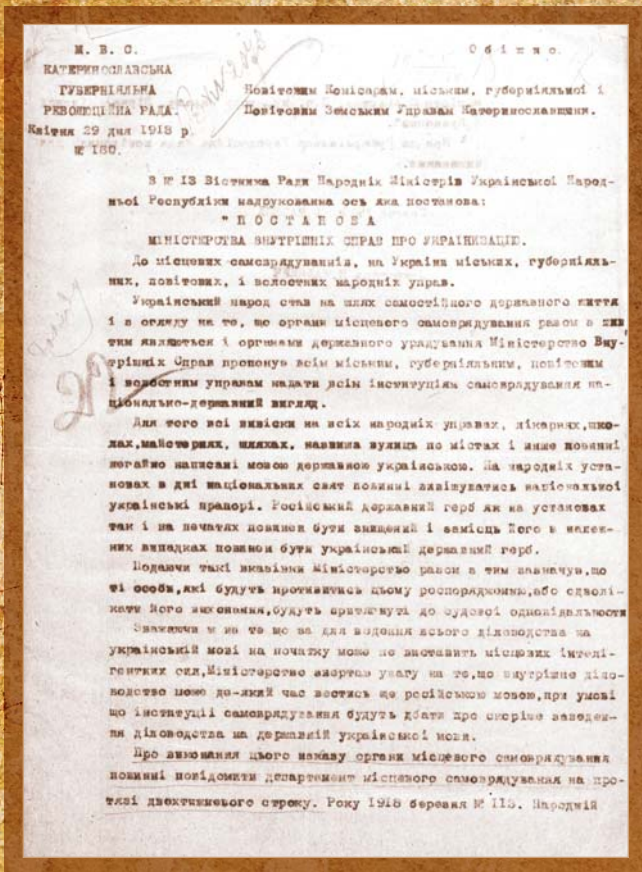
..... сонце йде
І за собою день веде“.....

Жінки й чоловіки

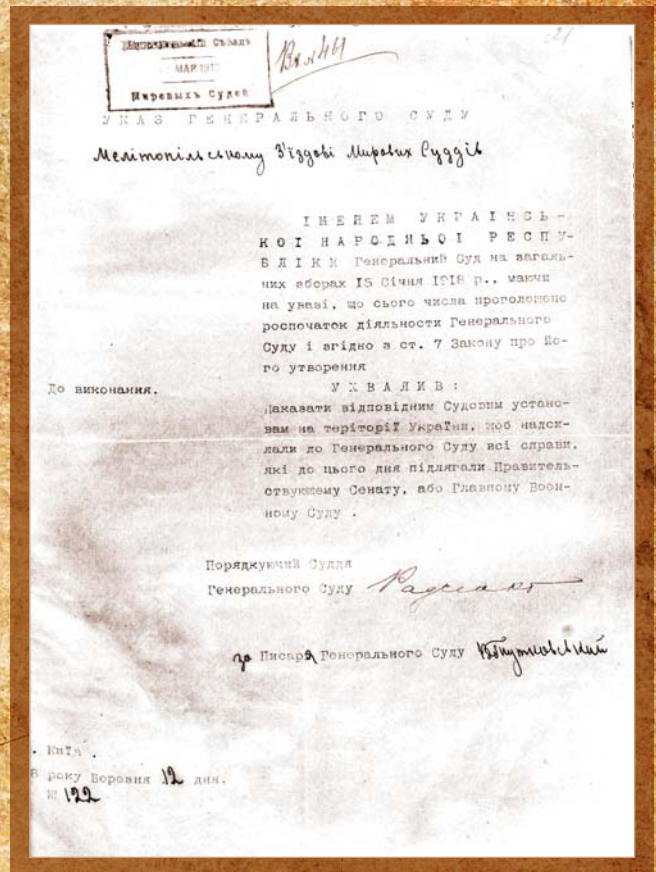
.....до праці ставайте!
Час наступас—ходім!..
Дяка і шаня—робітникам щирим,
Сором—недбалім усім!..“

Д. Уагана др. Кагура, Кат., Хрещата 16.

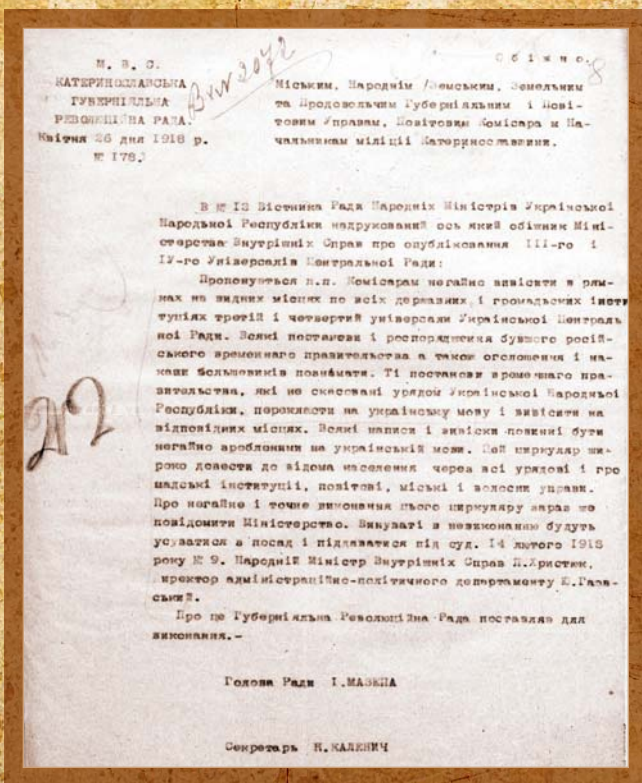
До 100-річчя подій Української революції 1917–1921 років

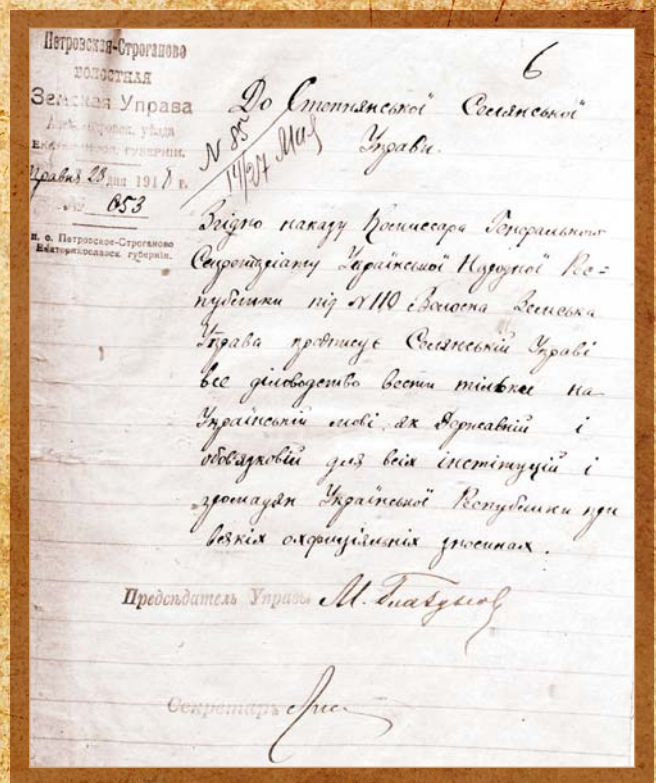
3 постанови Міністерства внутрішніх справ УНР про українізацію. 29 квітня 1918 р.

Указ Генерального суду УНР про початок його діяльності на території України. 12 березня 1918 р.

Обіжнюк Катеринославської губернської революційної ради про негайне розміщення в установах III та IV Універсалів Української Центральної Ради. 26 квітня 1918 р.

Лист Петрівської-Строганове волосної земської управи до Степнянської селянської управи про переведення діловодства на українську мову як державну. 23 травня 1918 р.

79

НАКАЗ

По Морському Відомству Української Народньої Республіки.

Ч. 29.

м. КИЇВ.

15-го КВІТНЯ 1918 року.

Поясняючи наказ по морському Відомству од 15 Березня 1918 року за № 55 ч. 3, повідомляю, що проведення демобілізації в транспортній флотилії Чорного моря відноситься виключно до Військової команди Транспортної флотилії.

Військово обов'язана команда транспортів служачих по вільному найму залишається на своїх посадах, коли транспорт задовольняє потребам транспортних операцій, або коли він не довгий час (до 3-х місяців) буде перебувати в ремонті.

Військова ж команда повинна бути з 25 Березня 1918 року переведена на стан повної демобілізації і матроси увільнені в запас. Офіцери і бушві кондуктори, коли вони відповідають правам Громадянства Української Народньої Республіки повинні явитись, тимчасово до Управління Одеського Військового порту, а на далі до штабу Командуючого Черномоською флотою, або до Департаменту Українських Морських справ (Головний Морський Штаб) в Києві, для записи в реєстр або одержання нових посад.

Ч. 30.

м. Київ.

17 КВІТНЯ 1918 року.

З приводу закінчення війни з державами четверного союзу, потреби прогресивного розвитку і збільшення бойової флоти не потребується і з приводу того, що зараз потребується широкий культурний розвиток краю, а за для того будуть необхідні майстерні, заводи і робітничі сили, всяке будівництво нових бойових кораблів на всіх верхах і заводах Української Народньої Республіки тимчасово припиняється.

Заводам на яких мають закладені військові кораблі приставити до Департаменту Кораблебудівничих справ копії контрактів (договорів) стан будуючого корабля, доклад про зроблену роботу і доклад про необхідну ще роботу для повного його закінчення.

Накази по Морському відомству
УНР. Квітень 1918 р.

*Семіній Мар'їєві Курені і Отамана
Морав Курієв Вільного Козацтва.*

*Атаману семієві на 6 годин у
вечері 14 квітня на об'єднаній засіданні
дог. Курієв Вільного Козацтва по чл. засіданні
Морав Курієв Вільного Козацтва, отамана
обо волею і вільно вступивши, отамана
Морав Курієв Вільного Козацтва, отамана
Морав Курієв Вільного Козацтва, отамана
Морав Курієв Вільного Козацтва, отамана*

Атаман В. Формієв

14 квітня 1918 року

Лист отамана Біленьківського куреня
Вільного козацтва І. Базілевича
до Мар'ївської сільської управи
про участь у об'єднаному засіданні
щодо організації куреня.
14 квітня 1918 р.

19/IV 1918.

*В Олександрівську Міську
Управу.*

Климентій В. 8

*Сповідую, що під штаб
Курієв Вільного Козацтва
Бадовського по Садорній ул.*

Отаман Курієв (Семієв)

Писарь Чашко

Лист отамана Першого Хортицького куреня Вільного козацтва до Олександрівської міської управи про розміщення штабу куреня в колишньому будинку Бадовського.
18 квітня 1918 р.

УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА ГЕТЬМАНА П. СКОРОПАДСЬКОГО

Копія

Наказ

Повітовий комендант м. Катеринослав
дану № 1014 ч. 4. Травня 1918 р.
№ 317
м. Катеринослав

§ 1

Згідно наказу Губернаторського Команданта Катеринославщини від 30-го квітня с.р. за 2-13, наказую негайно всім інституціям та школам завести і вивішити національний прапор (флаг) України.

М. П. О. Катеринославського Повітового Команданта, Особа /підпис/.
Знакомий, Сек.лик. Волосеві.
Згодившись Вірюк
Діловод: М. Сергаченко

Засвідчена копія наказу Катеринославського повітового коменданта про підняття національного прапора України над установами та школами. 04 травня 1918 р.

Копія.

ПОСТАНОВЛЕНІЕ.

Александровская Городская Управа, получивъ отъ Александровскаго Уѣзднаго Комиссара, гласнаго Городской Думы Э.К.Лазаренко пожертвованные имъ Городской Думѣ 75.000 рублей на открытіе въ городѣ Александровскѣ въ предмѣстьѣ Слободкѣ высшей украинской начальной школы, въ коллегіальномъ засѣданіи 15/2 мая 1918 года ПОСТАНОВИЛА: заприходовать 75.000 рублей для вышеуказанной цѣли, причѣмъ проситъ Городскую Думу выразить Уѣздному Комиссару Э.К.Лазаренко за сдѣланное имъ пожертвованіе.

Подлинное за надлежними подписями.
Съ подлиннымъ вѣрно:
Городской Секретарь

Копія постанови Олександрівської міської управи про прийняття благодійних коштів на відкриття в місті вищої української початкової школи. 15 травня 1918 р.

КВІТАНЦІЯ.

Дано это отъ Командира 1-й Украинской Саломатной Сотни Александровской Городской Управы въ томъ, что сотня кадровыхъ казаковъ дѣлается близъ расположена въ гор. Александровскѣ съ 12 апрѣля по 20 мая 1918 года, такъ точно, какъ, подробно показано въ приложенной на оборотъverso відомости и всѣмъ квартирнымъ домохозяйствамъ отъ города были уведомлены, что подлинное и приложенное печатно удостоверяется. 25 Іюня 1918 года. Подлинное подписалъ Командиръ Сотни, Сотникъ /подпись/.

ПРИМЕЧАНИЕ. Въ виду сдачи сотни и дѣлѣ 1-й Запорожской дивизіи, печать передана въ канцелярію означенной дивизіи.

Квѣнтованіе жилищной части, управленія и наведенія съ квартирными указавленіями, сослуживцами и проч.	Ч И С Л О.				Гдѣ именно помѣщаются жилищная часть, управленія и проч. помѣщенія въ 1-й сотнѣ и значенія владѣльца помѣщенія.
	И	Ю	С	О	
1 Украинская Окремная Саломатная Сотня.	110	-	-	-	1 38 Томашовская школа по Терской улицѣ.

Подлинный подписалъ Командиръ Сотни, Сотникъ /подпись/.

Съ подлиннымъ вѣрно:
Городской Голова
Секретарь

Документи про розміщення в м. Олександрівськ українських військових частин. Червень-липень 1918 р.

Копія.

СТАНАН Катеринославської Губерніальної Старости Катеринославщини.

Повідоляю, що згідно распорядження Станана VIII-го Корпусу доручення зні дивізію буде уміщене: Управління дивізіі, 63 пів. Олександрівська полк і 16 Гарматна бригада з управліннямъ в м. Олександрівську, 61 пів. Павлоградський полк в м. Павлограді, 62 пів. Бахмутський полк в м. Бахмуті й 64 пів. Маріупольський полк в м. Маріуполі.

Прошу Вашего распорядження о доповіді частини дивізіі відносно уміщення їх на містах.

Генеральний Хорунжий - Свирчевський
Начальник Штабу
Вісельоний Старшина У

Звирян: Завід. діловодствомъ Губерніального Респорядного Комітету

Копія
Вільному козацтву

Крий перетис вишкений ризь, бошунувши садю, які грибни і нищили красі, разотримавши мушшій силі України зникли з України і Україна нехай ший на тиль спокійно і шире життій. Землю праю на сей веле Нато козацтво. Не пуща до в рідних тат, покинувши тиню і втраті і старий востані ви, силі України кинулися тату ваті стору моту за це все. В історію ший шир вилосіть Вас вилуш в диву.

Виліти с ший наказу нехай в ший на ший ртан і розхатис по дошам

Губернський Комендант тимчасово вилушотю обв'язки Губерніатом Старостам Коновалю Ситню.

11 травня 1918 року
М. Скоропадський
Генерал-майор

Великий востаній востаній
Скатинославської Губерні
15 травня 1918 року

Катеринославський повітовий Староста Катеринославський, Васильевський, Миколайевський, Стефанівський, Червонокопський, Васильевський, Васильевський

Копія повідомлення Катеринославського губернського коменданта про розпуск Вільного козацтва. 11 травня 1918 р.

ПРИКАЗЪ
Екатеринославскаго Губернскаго Старосты
Мая 26-го дня 1918 г.

Наказомъ Ясновельможнаго Пана Гетмана всей Украины я назначенъ Екатеринославскимъ Губернскимъ Старостомъ.

Вступивъ сего числа на этотъ отвѣтственный постъ, я твердо рѣшилъ возстановити въ Екатеринославской губерніи, для общаго блага населенія и спокойствія нашей родины, должный порядокъ.

Прося благословеніе Божье, призываю все населеніе губерніи безъ различія вѣры, національности, состоянія и положенія въ переживаемый нынѣ исключительный моментъ—созданія Украинскаго Государства,—отдать все силы для преодоленія безконечныхъ невгодъ.

Прошу забыть все классовыя, національныя, религіозныя и партійныя распри. Пора прекратить убійства, разбои, насилия, захватъ чужой собственности и всякаго рода анархическія выступленія.

Съ горячимъ призывомъ обращаюсь ко всемъ честнымъ людямъ, стремящимся къ порядку—притти мнѣ на помощь и облегчить мой трудъ, на общую нашу пользу.

Губернскій Староста Черниковъ.

Наказ Катеринославського губернського старости Чернікова про призначення його на цю посаду гетьманом П. Скоропадським. 26 травня 1918 р.

Списокъ укрѣпленій
Новгородской
Великой Новгородской
Губерніи
1918 г.

Черновъ за 1918 г. і 1046 г. перелік осіб і діячів в державній службі урядової служби, об'єднаннях служби в державній службі / Гетьманська влада рідна. В наказанні і списку на кожен вказується служби і місце служби прикладені документи і статистичні дані про осіб і діячів в державній службі і в історичній службі українській, українській державній. На склад тих осіб і діячів повинні звернутися, як тільки стане відомо про осіб і діячів в державній службі і в історичній службі українській.

Генерал-майор
Великий Новгородський
Губернський
15 червня 1918 року

З листа Олександрівського повітового військового начальника про надання йому списків осіб, очолив служби в Сердюцькій дивізії. 21 червня 1918 р.

ОБЪЯВЛЕНІЕ
Главначальствующаго Екатеринославской губерніи.

Петляровка и другіе праги порядка и спокойствія продолжаютъ распространять среди населенія вѣрной мнѣ губерніи ложные слухи о бѣгѣ Ясновельможнаго Пана ГЕТМАНА, о сверженіи Правительства Украинской Державы, о паничѣ и безпорядкахъ, якобы происходящихъ въ Киевѣ.

Кромѣ того, тѣми-же лицами указывается на реакціонную политику Правительства, что совершенно противорѣчитъ декларации Совета Министровъ отъ 15 ноября 1918 г., гласящей слѣдующее: «Вступивъ въ исполненіе своихъ обязанностей, Советъ Министровъ Украинской Державы доводитъ до всеобщаго свѣдѣнія, что ближайшія задачи его дѣятельности будутъ:

- 1) Работа надъ возсозданіемъ единой Россіи на федеративныхъ началахъ съ сохраненіемъ за Украиной всеѣхъ правъ на развитіе ея государственной и національной самостоятельности.
- 2) Сохраненіе и укрѣпленіе гражданскаго правопорядка на Украинѣ, что достигнимо лишь при условіи огражденія Державы отъ анархіи и бѣшенства.
- 3) Обнародованіе въ срочномъ порядкѣ закона о Державномъ Сеймѣ и выборахъ въ него на демократическихъ началахъ.
- 4) Аграрная реформа на началахъ, возмѣщенныхъ Паномъ Гетманомъ въ грамотѣ отъ 29 октября сего года.
- 5) Охрана и улучшеніе условій труда.
- 6) Освобожденіе торговли отъ стѣсненій и въ первую очередь отъ монополій и твердыхъ цѣнъ на хлѣбъ.
- 7) Неотложное принятіе самыхъ рѣшительныхъ мѣръ къ возстановленію желѣзнодорожнаго транспорта и къ облегченію продовольственныхъ и жилищныхъ нуждъ служащихъ и рабочихъ на желѣзныхъ дорогахъ.

Сознана всю трудность своей работы въ настоящее время Советъ Министровъ ждетъ, что вышавшіи на его долю тяжелый долгъ будутъ облегчены широкими кругами населенія, которое почувствуетъ необходимость забыть партійные и національные разногласія ради осуществленія великой дѣлы обновленія Родины на демократическихъ началахъ.

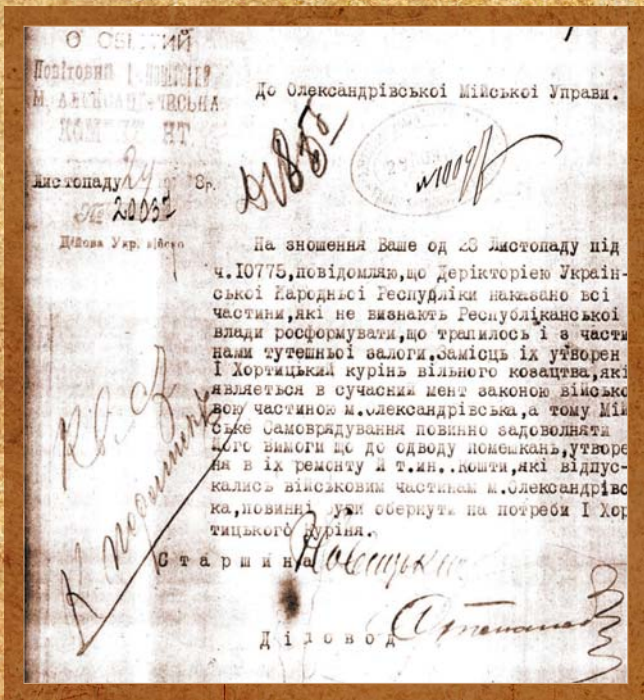
Председатель Совета Министровъ Гербельъ.

Сообщая объ этомъ, на основаніи телеграммы Министра Внутреннихъ Дѣлъ отъ 26 сего ноября за № 1204, во всеобщее свѣдѣніе, призываю все населеніе въ собственныхъ же интересахъ воздерживаться отъ всякихъ противоправительственныхъ выступленій.

Главначальствующій,
Генераль-Майоръ Черниковъ.

26-го ноября 1918 года.

Оголошення очільника Катеринославської губернії зі спростуванням інформації про повалення гетьманського уряду. 26 листопада 1918 р.

Повідомлення Олександрівського повітового коменданта до Олександрівської міської управи про матеріальне забезпечення 1-го Хортицького куреня Вільного козацтва військ Директорії УНР. 29 листопада 1918 р.

НАКАЗ СЕЛЯНАМ № 2 31

Деля несподівано примусила нас напвидку складати народню армію для оборони прав Українського народу і повернення йому землі. Доки не буде міцної народньої армії, доки земля не буде в руках народу. По нашому наказу народ став до зброї як один чоловік, але для армії треба не тільки людей та коней, а ще й харчів та фуражу (паші). Без харчів та фуражу армія не здатна до роботи. Заготувати запасу всього потрібного не було спроможности. Отже до того часу, поки військовий уряд наладить, як слід, справу постачання армії всякими харчами та фуражем, принисемо всьому населенню околиць, де переводиться мобілізація, допомогти народній армії хто євільно зможе, всім, що треба для прокорму людей та коней, а саме: борошном, крупною, пшоном, печеним хлібом, салом, олією, капустаю в головках, бураками, цибулею, картоплею і т. п., а особливо вісом, ячменем та сіном. Кожне село нехай усе це збере до епохи зборні (роєсправи) і по спискові передасть голові; сельський голова вкупі з списками, хто, що і скільки дав, повинен одправити у волость; волость зоставляє списки при собі, а принисає підводи, або величаницю мусить криприводити на мобілізаційний пункт і здати під росписку комендантові або кому він накаже. За всі врянає волость повинна видати квитки, по яких гроші виплачено буде після ліквідації велико-поміщицьких маєтків та після одібрання од поміщиків незаконно вайтві контрибуції вкупі з коштами на оплату всяких трат, які зроблено для скинення гетьмана й поміщицького правительства. Догляд та роспорядок усією справою доручається місцевим народнім самоврядуванням.

Голова Директорії В. ВИННИЧЕНКО
Член-Секретарь АНДРІЄВСЬКИЙ

24 листопада 1918 року
Ставка

Наказ Директорії селянам про надання допомоги армії УНР. 24 листопада 1918 р.

НАКАЗ № 1 30

Натерінославського Повітового Комісара

9-го грудня 1918 року.

З огляду на те, що гетьманська влада, яка насильно була навязана проти його волі, погубила, що найбільш тяжко результати: велике вільство Директорії Української Народньої Республіки повила свою роботу і розбавилась і таким чином Катеринославський повіт лишився без адміністративної влади. По предложенню Катеринославського Повітового демократичного Земської Управи, не дивлячись на те, що завдяки памуванню гетьманської влади, на повіті почала дужим темпом розвиватися анархія, затрокувач мирному становленню ввсесення—и, по догту совісті та по своєму глибокому переконанню згодився тимчасово прийняти на себе посаду Повітового Комісара Катеринославського повіту і агітативного Комісара, з цього числа вступив до виконання обов'язків по зазначеній посаді. Вступивши до виконання обов'язків, перш всього звертаю до всього населення—без ріжнїці нації та політичних поглядів, з проханням прийняти мені на поміч в боротьбі з анархією. Гадаю, що тільки при допомозі широких сил населення можливо в сей час встановити спокій, без чого ніяка робота по збудуванню республіканського ладу, взагалі, неможлива. Нагадує громадянство, що коли ми до приходу військ буших наших союзників, які мусять бути незабаром,—не зможемо сами, власними силами встановити лад і спокій на нашій рідній Україні, будемо байдужими, або нейтральними, то порядок буде встановлений союзними державами і треба гадати, що той порядок буде дуже презабіжним для народу національного погубу.

Отже обіцяю вам:

- 1) Все роспорядження в часті адміністративній, як Губерніального, так і Повітового Старост та їх помічників, пидати після 26 листопада цього року вважати не дійсними.
- 2) Все демократичні волості земські самоуправління, діяльність яких була припинена гетьманською владою, в повіті відновити.
- 3) Все адміністративна влада на містах на повіті належить волостним комісарам, які мусять бути обрані демократичними волостними Земськими Управами.
- 4) Аби швидше налагодити зв'язок адміністративної влади повіту, волостним Земським Управам пропонуюється негайно дати мені відомості про Комісарів (імя, по батькові та прізвище) які вже призначені на повіті і які будуть обрані.
- 5) Комісарам наважу:—1) негайно оповістити все населення про події на Україні і про сучасні завдання демократії; 2) недопускати

ні в яким разі грабівків, нищення народнього добра, самостійних арештів, розбій і інших бесчинств. Послаблення а від разі з боку Комісарів буде каратись судом військового часу; 3) організувати для боротьби з бандітством самоохорону в такому порядку: а) за поручком демократичних земських волостей Управ та селищного сходів агрутувати коло себе для постійної надійности не менше 30 чоловік військ козаків об'язовано з буших солдат, які гарно тимуть військову муштру, і не менше 30 чоловік військ козаків тих буших військових. Ці отряди мусять бути завжди на поготові, аби була можливість прийняти всілякі агітативні зброї в чорні, б) село поділити на квартали, призначивши на кожен квартал кварталного, по вибору селян кварталу (багато було в кожному кварталі був військовий). Установити по кварталах, а коли побезсиє, то і дежур охорону. Народ охорони веде квартальний. Квартальний відповідає за весь квартал, а тому він мусить належно стежити за тим, аби не було розбійів, плянства, грабівків і ні в яким разі не допускати агітації шовінізму для народу та розвалюючого уряду Директорії Української Народньої Республіки. Тільки себе арештовувати, або народних зв'язників, дучих проти широго, скликає при сіндах протокола і передавати їх роспорядженню Комісара для притягнення до суду.

- 6) Матеріальну допомогу до той пори, доки не організується центральна влада на Україні мусить дати Волості Земська.
- 7) Комісарам несабно прийняти дозволення і майю буших гетьманських начальників варті. Множи відомости, що варті змісті з своїм начальством розбігались, то аби уникнути неспорозуміння, і такому дозволенню і майна треба зроби в присутности помічників від земської Управи одного і двох від громади. Скасати агіт, про те, що буде прийнято. Агт скасати в трьох привіривах—одні лаяють у себе, а два наслідати мені.
- 8) Комісарам пильно стежити за телефоніями та телеграфіями вповном. Не допускати блячач, пидслідки яких можуть бути шкодливі для Директорії Української Народньої Республіки. Стелати за великими трактовими шляхами і охороняти їх від порчі. Превіряти місцях, але наказую поводитися з ними повожно. Писальство на земських не пошарити і з вигукотами розпробило по закону військового часу.
- 9) Комісарам ввійти в зв'язок з селітарними комісіями, а коли їх на селі немає, то негайно організувати, аби недоустати заривних хвороб.
- 10) Убачити широку допомогу поповненню, які вертаються до дому—харчами, безропомом та зіпсарською допомогою.

Т. в. о. Катеринославського Повітового Комісара Соєвко.

Наказ Катеринославського повітового комісара про відновлення всіх демократичних міських та земських установ самоврядування. 09 грудня 1918 р.

Приказ № 1.

Екатеринославского Губернского Комиссара

4 декабря 1918 года.

Въ Соединенномъ засѣданіи Екатеринославской Городской Думы и Екатеринославской Губернской Земской Управы демократическаго состава 3 сего декабря и избранъ на должность Помощника Екатеринославскаго Губернскаго Комиссара и впродъ до избранія Губернскаго Комиссара принимаю, согласно постановленія названнаго засѣданія, на себя обязанности Губернскаго Комиссара и объявляю по особому свидѣнію:

- 1) Всѣ демократическія Городскія и Земскія самоуправленія и Волеостныя земства въ губерніи возстаиваются.
- 2) Уездныя Старосты и ихъ Помощники увольняются отъ должности. Впродъ до назначенія Уездныхъ Комиссаровъ обязанности ихъ возлагаются на Предсѣдателя демократическихъ Уездныхъ земскихъ управъ или заступающихъ ихъ мѣсто.
- 3) Всѣ распорядженія Губернскаго и Уездныхъ Старостъ и ихъ Помощниковъ, касавшіяся административнаго управления губерніей и уѣздами, изданныя послѣ 26 минушаго ноября, считать не подлежащими исполненію.
- 4) Казенной Палатѣ, Казначейства и Отдѣленіямъ Державнаго Банка приказываю закрыть всѣ кредиты, находящіеся въ распоряженіи Губернскаго и Уездныхъ Старостъ, и по ихъ асигновкамъ и требованіямъ денегъ не выдавать.
- 5) Право распорядженія этими кредитами предоставляется въ Губернскомъ городѣ Губернскому Комиссару, а въ уѣздахъ—Предсѣдателямъ демократическихъ Уездныхъ Земскихъ Управъ или назначаемымъ Комиссарамъ.
- 6) По полученіи настоящаго приказа Предсѣдателямъ демократическихъ Уездныхъ Земскихъ Управъ или назначеннымъ комиссарамъ немедленно принять всѣ дѣла отъ Комиссій по управленію земскими управами, а также опечатать впродъ до распорядженія дѣлопроизводства Уездныхъ старостъ и назначитъ ревизионныя комиссіи для ревизіи дѣятельности названныхъ комиссій по управленію земскими управами.
- 6) Редакціямъ всѣхъ выходящихъ въ Екатеринославской губерніи газетъ предлагается никакихъ объявленій и распорядженій Губернскаго и Уездныхъ старостъ, а также гетманскаго правительства не помещать.

Исп. Об. Екатеринославскаго Губернскаго Комиссара, Помощникъ ЯЩЕНКО.

Наказ Катеринославського губерньского комисара про відновлення влади органів самоврядування на місцях. 04 грудня 1918 р.

НАКАЗ
ПО ОЛЕКСАНДРІВСЬКОМУ ГАРНИЗОНУ РЕПУБЛІКАНСЬКИХ ВІЙСЬК
4.3.
6 Грудня 1918 року
§ I
Обушному до Олександрівська Сотнику Гладизу наказивати негайно вступити до виконання обов'язків Олександрівського Повітового Коменданта.
ПІДСТАВА: наказування Начальника Управи Головно Команди Республіканських військ під ч.35.
§ II
І артильській курінь, кулеметная команда й кінна сотня, безпосередньо підлягають Олександрівському Повітовому Коменданту, якому прийняті заходи до зберовняннй і правильної витрати всього державного майна, окасованих у Олександрівську частині військ і Управліннй
Отамани Залогн
Команд. Оскар
Иван Дурев

Наказ по Олександрівському гарнізону військ Директорії УНР про призначення Олександрівського повітового коменданта. 06 грудня 1918 р.

ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошую до відомості населення м. Олександрівська і його повіту, а також всіх інституцій, що мною одержан затверджений Директорією шостого єгого сичня наступлядующий закон:

- 1) Закон доповнення та зміну відповідних законів постановити
- 2) З 26-го сичня н.с. 1919 року Російські грошові знаки, як кредитні білеті, так і знаки Російської Державної Скарбниці, так звані керенні, перестають бути платіжними знаками на Україні і прилож их перестає бути обов'язковим.
- 3) Державна Українська одиниця є гривня, яка містить в собі сімсот дванадцять тисяч (8,712) долі широго золота. Гривня поділяється на сто шагів; Дві гривні азначають карбованець.
- 4) Всі розрахунки зборів, доступленні видач, та зазначене বেশих сум у грошових рахунках, актах та всіх взагалі умовах, а також і всі платенні провадяться в гривнях та шагах.
- 5) Виконання на умовах та обов'язаннях, що виникли по приватно правових стосунках з 26-го сичня цього року і визначених в рублях, вчинять в гривнях.
- 6) З 16-го сичня 1919 року всіма Державними установами припинити прийом російських кредитових білетів в ОДНУ тисячу рублів та ПЯТЬСОТ руб. а з 21 сичня і ДВІСІ ПЯТЬДЕСЯТ рублів в платенні та вистятки, а також на біжучі рахунки. Що ж до ренти російських грошових знаків, то министру фінансів надається право визначати курс, по которому вони мають прийматися після 26 сичня 1919 року урядовими установами, а також строки та інші умови цього прийому, по окремих категоріям знаків.
- 6) Закон цей вводиться в життя по телеграфу. Голова Ради Міністрів ЧЕХОВСЬКИЙ. Министр фінансів МАРТОС.

Олександрівський Повітовий Комисар ЛАЗАРЕНКО.

10 сичня 1919 року м. Олександрівсько на Катеринославщині.

Олександрівськ, Другарня школа глухонімих. 18.

Оголошення Олександрівського повітового комисара Лазаренка про введення в обіг української грошової одиниці — гривні. 10 сичня 1919 р.

ОБ'ЯВЛЕНІЕ

от Александровской Городской Управы.

Находящіеся в городѣ Александровскѣ части республиканскихъ войскъ испытываютъ крайнюю нужду в бѣльѣ. Не желая прибѣгать къ погодному обыску и принудительной выемкѣ, военная власть обратилась къ Городскому Управленію с предложеніемъ о содѣйствіи къ получению отъ населенія необходимаго для войскъ бѣлья, в количествѣ ПЯТИ ТЫСЯЧЪ перемѣль.

Городское Управленіе, всецѣло иди на встрѣчу указанному предложенію, рѣшило взять на себя, в лицѣ своихъ поквартальныхъ организацій, дѣло сбора бѣлья, каковой будетъ производиться СЕГОДНЯ, 16 ЯНВАРИ, С УТРА, представителями поквартальныхъ организацій и военныхъ частей, которые будутъ снабжены специальными на этотъ предметъ удостовѣреніями.

Городская Управа настоятельно призываетъ население къ выполнению гражданскаго долга и надѣется, что занятъ на себя Городскимъ Управленіемъ, в общихъ интересахъ, задача будетъ успешно выполнена.

Вѣсть с тѣмъ Управа доводитъ до свѣдѣній гражданъ, что носящіе по городу слухи о наемрѣнии военныхъ властей ликвидировать поквартальные организацій, согласно разъясненію представителей украинской власти и военныхъ частей, НИ НА ЧЕМ НЕ ОСНОВАНЫ, и дѣятельность указанныхъ организацій должна продолжаться попрежнему.

Зам. Городскаго Головы П. Еремько.

Члены Управы
Б. Штейнъ
І. Тарасово
Б. Рудавъ
П. Михайловскій

Городской Секретарь А. Рудановскій

Января 16 дня 1919 года.

Александровск, тип. Стрѣльцова.

Оголошення Олександрівської міської управи про надання мешканцями міста білизни для республіканських військових частин, розквартированих в Олександрівську. 16 сичня 1919 р.

**ВИКОРИСТАНО ДОКУМЕНТИ З ФОНДІВ
ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Ф. 24 Олександрівська міська дума та управа, м. Олександрівськ Олександрівського повіту Катеринославської губернії

Ф. 47 Олександрівський дротяний завод, м. Олександрівськ Олександрівського повіту Катеринославської губернії

Ф. 48 Воздвиженське сільське управління, с. Воздвиженка Гуляйпільської волості Олександрівського повіту Катеринославської губернії

Ф. 59 Миколай-Пільська волосна земська управа, с. Миколай-Поле Катеринославського повіту Катеринославської губернії

Ф. 64 Мар'ївське сільське управління, с. Мар'ївка Біленської волості Катеринославського повіту Катеринославської губернії

Ф. 96 Степнянське сільське управління, с. Степне Петрівської-Строганове волості Олександрівського повіту Катеринославської губернії

Ф. 257 Мелтопольський з'їзд мирових суддів, м. Мелтополь Мелтопольського повіту Таврійської губернії

Ф. р. 74 Олександрівська повітова рада, м. Олександрівськ Олександрівського повіту Катеринославської губернії

НАКАЗ

Штабам Українських Республіканських Військ на Катеринославіщині

4-го грудня 1918 року, м. Катеринослава.

ч. 10.
§ 1.

Згідно розпорядження Головного Оттама військ, я віддаю всі корупційні документи Штабу Республіки на Катеринославіщині.

Оригінал підписав Оттама Республіки М. ГОРБОБЕЦЬ.

§ 2.

Згідно вказівки Головного Командування військ, я призначен командувачем Народної Республіки на Катеринославіщині моїх наказів будуть вальового суду.

§ 3.

Наказую всім старшинам та державним чиновникам вимагати від військ, що перебувають в окрузі, зброю та боєприпаси, необхідні для військ.

§ 4.

Всім інтендантам та торговцям різними речами, харчами, амуницією і т. п. по вулицях, що належать до військ, вимагати від них зброю та боєприпаси, необхідні для військ.

Оттама Республіки Катеринослави

Селянський З'їзд на Катеринославіщині.

Сликає Катеринославська філія Українського Національного союзу та Губерніальна Рада Селянської Спілки в м. Катеринославі 23 грудні (декабра) нового стилю ч. в.

На З'їзд повинні прислати:

- 1) Комісія Селянської Спілки два представники, комісія Селянської Спілки одного представника.
- 2) Комісія Селянської Спілки два представники і комісія селянської Спілки одного представника.
- 3) Там, де немає організації Селянської Спілки село до 300 осіб повинно прислати одного представника, а села, в яких перебувають понад 300 осіб прислати на З'їзд двох представників.
- 4) Деякі з представників повинні бути харчі з дому.

На З'їзді мають обговорюватися такі питання:

- 1) Домовиди з місць.
- 2) Революційний рух на Україні.
- 3) Що таке Директорія Укр. Нар. Респ.
- 4) Що таке Республіканське військо.
- 5) Яка влада повинна бути на місцях, та як боротися з нею.
- 6) Як відноситися до нас чужеземні держави.
- 7) Земельне питання.
- 8) Про організацію Селянської Спілки.

ЄДИНАМОСЯ!

Брати селяне, робітники, залізничники і т. н. і т. н.!

Ми всі разом будемо боротися за нашу свободу, за нашу незалежність, за нашу державу. Ми всі разом будемо боротися за нашу землю, за нашу працю, за нашу свободу. Ми всі разом будемо боротися за нашу славу, за нашу честь, за нашу славу.

НАКАЗ

Армії Української Народної Республіки.

Довою до вікно армії постанову Директорії Української Народної Республіки для 26 листопада 1918 року.

Вітано в доповідь Головного Оттама Української Народної Республіки, Директорії Української Народної Республіки, всім старшинам та командирам Української Народної Республіки, що були в Україні в боротьбі за інтереси У. Н. Р.

Всі старшини та командири в рідні і потерпілі в боротьбі за інтереси У. Н. Р. зазнали великих страждань і хорощі заслуги перед Республікою. Вони повинні бути пошановані та відзначені за свої заслуги.

- 1) Лицувати поранених і хорощі заслуги перед Республікою. Вони повинні бути пошановані та відзначені за свої заслуги.
- 2) Старшини та командири, що були в Україні в боротьбі за інтереси У. Н. Р. повинні бути пошановані та відзначені за свої заслуги.
- 3) Старшини та командири, що були в Україні в боротьбі за інтереси У. Н. Р. повинні бути пошановані та відзначені за свої заслуги.
- 4) Старшини та командири, що були в Україні в боротьбі за інтереси У. Н. Р. повинні бути пошановані та відзначені за свої заслуги.

ОБЪЯВЛЕНІЕ ВОЕННОГО ПОЛОЖЕНІЯ надъ гражданскимъ населеніемъ!

Матеріальні потреби населення держави повинні бути забезпечені. Для цього необхідно ввести воєнне положення. Це означає, що всі громадяни повинні виконувати певні обов'язки, такі як надання квартир, харчування, одягу тощо.

Постанова Директорії Української Народної Республіки 26-го листопада 1918 року.

Директорія Української Народної Республіки постановила, що всі громадяни повинні виконувати певні обов'язки, такі як надання квартир, харчування, одягу тощо. Це необхідно для забезпечення потреб армії та держави.

Брати селяне й робітники!

Знов почалася боротьба за волю і землю! Знов ви стали до зброї, обороняючи свої права!

Але не забудьте: вже раз була у вас війна, і ви втратили свою землю, свою волю. Тепер знов почалася боротьба за волю і землю. Не забудьте, що ви є господарями своєї землі. Не забудьте, що ви є громадянами своєї держави.

До Селянських Спілок і Громадянства на Катеринославіщині.

Реакційна хвиля, яка пройшла по Україні за час Гетьманщини, аби стояла за «Землю і Волю» не могла пройти своєю стежиною. Тепер, коли український народ, оросивши ще раз кров'ю свою землю, хоче бути господарем своєї землі, хоче бути громадянином своєї держави, він повинен бути об'єднаний. Він повинен бути об'єднаний в Селянській Спілці та в Громадянстві.

УРЯДОВА ЧАСТИНА.

УНІВЕРСАЛ

Директорія Української Народної Республіки постановила, що всі громадяни повинні виконувати певні обов'язки, такі як надання квартир, харчування, одягу тощо. Це необхідно для забезпечення потреб армії та держави.

